පරිච්ඡේදය 1 - මූල්‍ය ගිණුම්කරණය හැඳින්වීම

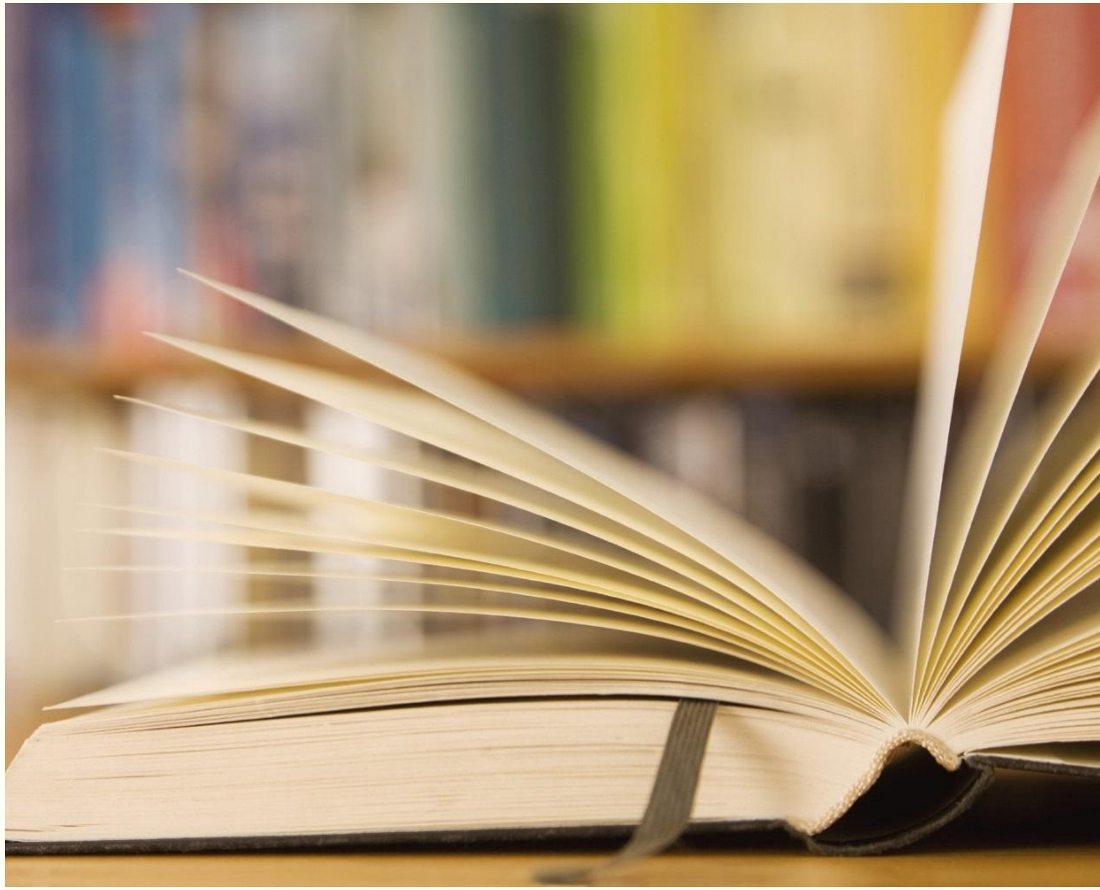

Chamudithya Nawarathne
B.Com Finance Management Special UOK, MAAT
ICASL Finalist
IBSL Reading (DBF)

Table of Contents

1. බාහිර වාර්තාකරණය සඳහා මූලාශ්‍ය ප්‍රකාශනවල සන්දර්භය සහ අරමුණ
2. ගිණුම්කරණ නියාමන රාමුව සහ පාලනය

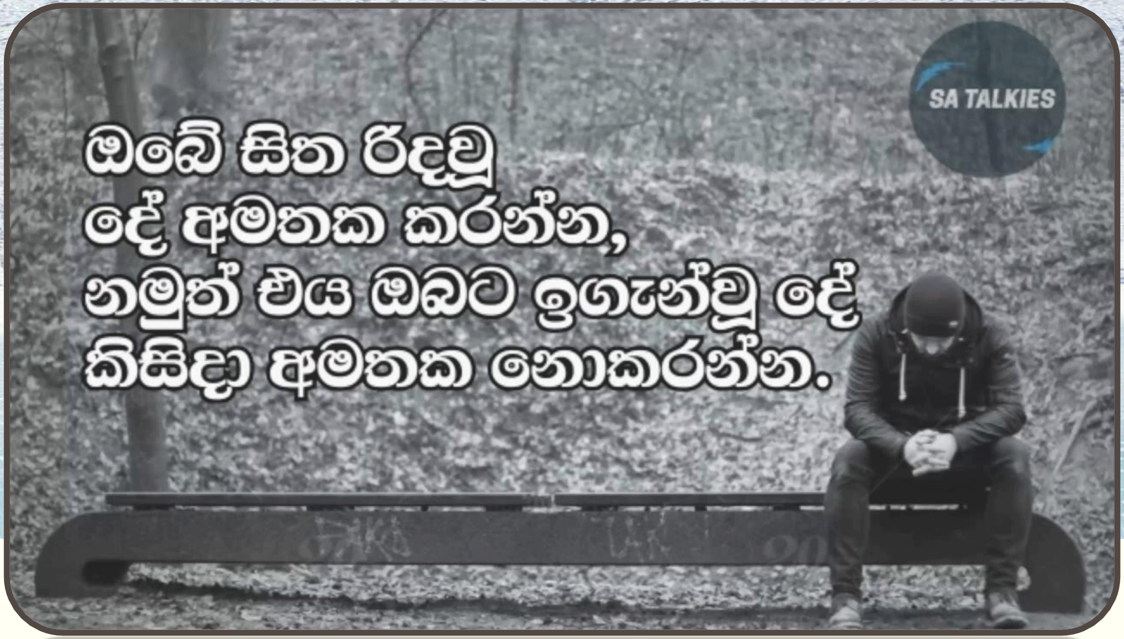

1. බාහිර වාර්තාකරණය සඳහා මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සන්දර්භය සහ අරමුණ

1.1 ව්‍යාපාර ඒකක වර්ග සහ නෛතික ව්‍යූහයන්

ව්‍යාපාර ඒකක සංකල්පය: මෙම මූලධර්මය ප්‍රකාශ කරන්නේ ව්‍යාපාරය ඇති නිර්මාණකරුවන්ගෙන් වෙන් වූ ඒකකයක් බවයි. එහි මූල්‍ය වාර්තා නිර්මාණකරුවන්ගේ පුද්ගලික මූල්‍ය කටයුතුවලින් වෙන්ව තිබේ නම් සහතික යුතුය.

මෙය වැදගත් වන්නේ ඇයි: මෙම වෙන් කිරීම මඟින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන පුද්ගලික පක්ෂග්‍රාහීත්වයෙන් තොරව, ව්‍යාපාරයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ සැබෑ චිත්‍රයක් පෙන්වන බව සහතික කරයි. එය ව්‍යාපාරයේ සෞඛ්‍ය තක්සේරු කිරීමට ආයෝජකයින්ට ඉඩ සලසයි.

> **උදාහරණය:** ව්‍යාපාර නිර්මාණකරුවෙකු නිවාඩුවක් සඳහා සමාගමේ බැංකු ගිණුමෙන් රු. 50,000ක් ලබා ගත්තේ නම්, මෙය ව්‍යාපාර වියදමක් නොවේ. එය 'ගැනීම්' ලෙස වාර්තා වන අතර, එය ව්‍යාපාරයේ නිර්මාණකරුගේ ආයෝජනය (හිමිකම) අඩු කරයි.

PassWay.lk

ව්‍යාපාර සංවිධානයක් යන්න අර්ථ දැක්වීම.

ලාභ ඉපැයීම හෝ සමාජ සුභ සාධනය අරමුණු කරගෙන භාණ්ඩ හා සේවා නිශ්පාදනය කිරීම, බෙදාහැරීම, අලෙවි කිරීම නිරත ව්‍යවසායන් ව්‍යාපාර සංවිධාන වේ.

හිමිකාරීත්වය අනුව ව්‍යාපාර සංවිධාන වර්ග කිරීම.

ව්‍යාපාර සංවිධාන

- පෞද්ගලික අංශය
  - කේවල ස්වාමි ව්‍යාපාර
  - හවුල් ව්‍යාපාර
  - සංස්ථාපිත සමාගම්
  - සමුපකාර
- රාජ්‍ය අංශය
  - මධ්‍යම රාජ්‍ය යටතේ පවතින ව්‍යාපාර
    - රාජ්‍ය දෙපාර්තුමේන්තු
    - රාජ්‍ය සංස්ථා
    - රාජ්‍ය සමාගම්
  - පළාත් සභා යටතේ පවතින ව්‍යාපාර
  - පළාත් පාලන ආයතන යටතේ පවතින ව්‍යාපාර

PassWay.lk

කේවල ස්වාමි ව්‍යාපාර

අයිතිය තනි පුද්ගලයෙකු සතු ව්‍යාපාර කේවල ස්වාමි ව්‍යාපාර ලෙස හඳුන්වයි.

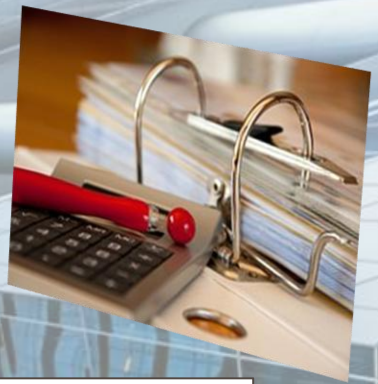

කේවල ස්වාමි ව්‍යාපාරයක ලක්ෂණ

- අයිතිය තනි පුද්ගලයෙකු සතු වීම.
- අයිතිකරු විසින් තනිවම ප්‍රාග්ධනය සැපයීම.
- අයිතිකරු විසින්ම පරිපාලනය සිදු කරන අතර අයිතිකරුම බොහෝ විට කළමනාකරු වීම.
- වගකීම අසීමිත වීම. *එනම් ව්‍යාපාරය බුන්වත් උවහොත් හාහිර වගකීම් පියවීම සදහා තම පෞද්ගලික දේපල පවා කැප කිරීමට සිදුවේ. එනම් යෙදූ ප්‍රාග්ධනයට පමණක් වගකීම සීමා නොවේ.*
- නෛතික පුද්ගලබවක් නොමැති වීම. එනම් නිතිය ඉදිරියේ පුද්ගලයෙකු ලෙස පිලි නොගනියි. *එනම් ව්‍යාපාරය නමින් බදු ගෙවීම, ගිවිසුම් වලට එළඹීම, දේපල අත්පත් කර ගැනීම, නියෝජිතයන් පත් කිරීම කල නොහැකිය.*

<u>කේවල ස්වාමි ව්‍යාපාරය වාසි-අවාසි</u>

වාසි/ හිතකර ලක්ෂණ	අවාසි/ සීමා
• ස්වාධීනව කටයුතු කල හැකි වීම.	• වගකීම අසීමිත වීම.
• ලාභ තනිවම භුක්ති විදිය හැකි වීම.	• අඛණ්ඩ පැවැත්මක් නොමැති වීම.
• පෞද්ගලික කැපවීම මත ව්‍යාපාරය දියුණු කල හැකි වීම.	• ප්‍රාග්ධන මාර්ග සීමිත වීම
• කුඩා ප්‍රාග්ධනයක් ප්‍රමාණවත් වීම.	• නෛතික පුද්ගලභාවයක් නොමැති වීම.
• නීතිමය බලපෑම අඩුයි.	• පාඩු තනිවම විඳ දරා ගත යුතු වීම.
• ලියාපදිංචිය අනිවාර්ය නොවීම.	• තනි තීරණ සෑම විටම සාර්ථක නොවීම.
• ව්‍යාපරික රහස්‍යභාවය ආරක්ෂා වීම.	• ව්‍යාපාරය පුළුල් වන විට කළමනාකරණය අපහසු වීම.

හවුල් ව්‍යාපාර

"ලාභ ලැබීමේ පොදු අරමුණින් ව්‍යාපාරයක් පවත්වාගෙන යන පුද්ගලයන් අතර පවත්නා ව්‍යාපාරික සම්බන්ධතාව" හවුල් ව්‍යාපාරයක් නම් වේ.

හවුල් ව්‍යාපාරයක අනිවාර්ය ලක්ෂණ

- ලාභ අරමුණ
- පුද්ගලයන් සිටීම
- ව්‍යාපාරයක් තිබීම.
- ගිවිසුමක් තිබීම.

හවුල් ව්‍යාපාරයක ලක්ෂණ

- හවුල්කරුවන් සංඛ්‍යාව 2-20 ත් අතර වීම.
- හවුල්කරුවන් සාමූහිකව ප්‍රාග්ධනයට දායක වීම.
- අන්‍යෝන්‍ය නියෝජ්‍යත්වය
  සෑම හවුල්කරුවෙකුම තමාගේ හා සෙසු හවුල්කරුවන්ගේ නියෝජිතයෙකු හා ප්‍රධානියෙකු වන බව මින් අදහස් වෙයි.
- වගකීම අසීමිත වීම.
- හවුල්කරුවන් විසින් කළමනාකරණ කටයුතු සිදු කිරීම.
- ලාභාලාභ ගිවිසගත් පරිදි බෙදා ගැනීම.
- නෛතික පුද්ගලබවක් නොමැති වීම.
- ලියාපදිංචිය අනිවාර්ය නොවීම. *නමුත් හවුල්කරුවන්ගේ සත්‍ය නමින් හැර ව්‍යාජ නමකින් ව්‍යාපාරය පවත්වාගෙන යන්නේ නම් 1918 ව්‍යාපාර නාම ආඥාපනත යටතේ ලියාපදිංචි කල යුතුය.*
- ගිණුම් තැබීම හා විගණනය අනිවාර්ය නොවීම.

හවුල් ව්‍යාපාරයක වාසි-අවාසි

වාසි
• වැඩි ප්‍රාග්ධනයක් රැස්කර ගත හැකි වීම. • සාමූහික තීරණ ගතහැකි වීම. • අලාභ/ අවධානම බෙදී යාම. • විවිධ හැකියාවන් සහිත පුද්ගලයන් එකතු කර ගත හැකිවීම. • පහසුවෙන් ආරම්භ කල හැකි වීම. • සාමූහික වගකීම නිසා ඇතිවන උනන්දුව

අවාසි
• වගකීම අසීමිත වීම. • ලාභය බෙදී යාම. • නෛතික පුද්ගලබවක් නොමැති වීම. • හවුල්කරුවන් අතර මතභේද ඇති වීමට ඇති ඉඩකඩ • අඛණ්ඩ පැවැත්මක් නොමැති වීම. • එක් හවුල්කරුවකුගේ ක්‍රියාකලාපය මුළු හවුල් ව්‍යාපාරයටම බලපෑම.

PassWay.lk

හවුල් ආඥාපනතේ 24 වන වගන්තිය

ලිඛිත ගිවිසුමක් නොමැති නම් හෝ ගිවිසුමක ඇතුළත් නොවූ කරුණු සම්බන්ධයෙන් හවුල් ආඥාපනතේ 24 වන වගන්තිය අනුව, ගිණුම්කරණ ගැටලු නිරාකරණය කළ යුතුය.

24 වන වගන්තියේ ඇතුළත් ගිණුම්කරණයට අදාළ ප්‍රධාන වගන්ති

- ප්‍රාග්ධනයට කෙසේ දායක වී තිබුණ ද ලාභාලාභ සමාන ව බෙදා ගත යුතු යි.
- හවුල්කරුවන් ප්‍රාග්ධනයට අතිරේක ව සපයා ඇති ණය සඳහා 5% ක වාර්ෂික පොළියක් හවුල්කරුවන්ට හිමි වේ.
- පාලන කටයුතුවලට සෑම හවුල්කරුවෙක් ම සහාය විය යුතු අතර, ඒ සඳහා වේතනයක් හිමි නොවේ.
- දායක වූ ප්‍රාග්ධනය සඳහා පොළී ලැබීමට කිසිදු හවුල්කරුවෙකුට හිමිකමක් නොමැත.
- හවුල් ව්‍යාපාරයේ වියදමක් හවුල්කරුවන් තම පුද්ගලික මුදලින් ගෙවා ඇත්නම්, ඒ මුදල ප්‍රතිපූරණය කිරීමේ හැකියාව හවුල්කරු සතු වේ.

1890 හවුල් ආඥා පනතේ 42 වගන්තිය

1890 හවුල් ආඥා පනතේ 42 වගන්තිය අනුව, විශ්‍රාම යන / ඉවත් වන / මිය යන හවුල්කරුවන්ගේ හිමිකම් කොටස එදින නොගෙවන්නේ නම්, එදින සිට ගෙවන දින දක්වා කාලය සඳහා 5% ක වාර්ෂික පොළියක් ගෙවීම කළ යුතු ය.

PassWay.lk

සංස්ථාපිත සමාගම්

2007 අංක 07 දරණ සමාගම් පනත යටතේ සංස්ථා කරන ලද පුද්ගලයන්ගේ එකතුවක් සමාගමක් ලෙස හැදින්විය හැකිය.

සංස්ථාපිත සමාගම් වල සුවිශේෂී ලක්ෂණ

1. සාමාජිකයන්ගෙන් වෙන් වූ නීතිමය ඒකකයක් වීම / නෛතික පුද්ගලබවක් පැවතීම.
2. වගකීම සීමිත හෝ අසීමිත වීම.
3. අඛණ්ඩ පැවැත්මක් තිබීම / නිත්‍ය සන්තතික හැකියාව
4. සංස්ථාපනය කිරීම අනිවාර්ය වීම.
5. ගිණුම් තැබීම හා විගණනය අනිවාර්ය වීම.
6. කළමනාකරණය අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයක් මගින් සිදු වීම.

සංස්ථාපිත සමාගමක වාසි-අවාසි

වාසි	අවාසි / සීමා
• නෛතික පුද්ගලබවක් පැවතීම. • වැඩි ප්‍රාග්ධනයක් රැස් කරගත හැකි වීම. • අඛණ්ඩ පැවැත්මක් තිබීම. • මහා පරිමාණ පිරිමැසුම් අත්කරගත හැකි වීම.	• ආරම්භ කිරීමට වැඩි පිරිවැයක් දැරිය යුතු වීම. • රජයේ බලපෑම් වැඩි වීම. • ලාභ ද්විත්ව බදු ගණනයට යටත් වීම, *එනම් සමාගම් ලාභ සහ කොටස්කරුවන්ට ගෙවන ලාභාංශ මතද බදු ගෙවීමට සිදු වීම.* • විසිරුවා හැරීම සංකීර්ණ වීම.

PassWay.lk

1. සීමාසහිත සමාගම්

කොටස්කරුවන් මිලදී ගත් හෝ කොටස් වෙනුවෙන් ගෙවීමට බැඳී සිටින වටිනාකමට පමණක් වගකීම සීමා වන සමාගම් සීමාසහිත සමාගම් ලෙස හඳුන්වයි.

a. සීමාසහිත පෞද්ගලික සමාගම්

කොටස් සහ ණයකර ප්‍රසිද්ධියේ නිකුත් කිරීමට අවසර නොමැති, අවම කොටස්කරුවන් සංඛ්‍යාව එකක් සහ උපරිමය 50ක් වන සමාගම් වේ.

ලක්ෂණ

- අවම කොටස්කරුවන් සංඛ්‍යාව එකක් වන අතර උපරිමය 50ක් වේ.
- අවම අධ්‍යක්ෂවරු සංඛ්‍යාව එකකි.
- සමාගමේ කොටස් ප්‍රසිද්ධියේ නිකුත් කල නොහැකිය.

වාසි	අවාසි
• සමාගමේ අයිතිය සුළු පිරිසක් අතර තබා ගත හැකිවීම. • ලාභ සුළු පිරිසක් අතර බෙදී යාම. • සාපේක්ෂව ඇරඹීම පහසුය. • නීතිමය අවශ්‍යතා අඩුය.	• උපරිම සාමාජික සංඛ්‍යාව 50 කට සීමා වීම. • කොටස් නිදහසේ පැවරිය නොහැකි වීම. • පැවැත්ම අඛණ්ඩ නොවීම. • සාපේක්ෂව වැඩි ප්‍රාග්ධනයක් රැස් කරගත නොහැකි වීම.

b. සීමාසහිත පොදු සමාගම්

කොටස් හා ණයකර ප්‍රසිද්ධියේ මහජනතාවට නිකුත් කල හැකි, අවම කොටස්කරුවන් එකක් හා උපරිමය සීමාවක් නොමැති සමාගම් වේ.

ලක්ෂණ

- අවම කොටස්කරුවන් සංඛ්‍යාව එකක් හා උපරිමය සීමාවක් නොවීම.
- අවම අධ්‍යක්ෂවරු සංඛ්‍යාව දෙකකි.
- කොටස් හා ණයකර ප්‍රසිද්ධියේ නිකුත් කල හැකි වීම.

වාසි	අවාසි
• සාපේක්ෂව වැඩි ප්‍රාග්ධනයක් රැස් කර ගත හැකිවීම. • ණය ප්‍රාග්ධනය ලබා ගත හැකි වීම. • කොටස් වෙළඳපල තුළ ගනුදෙනු කල හැකි වීම. • කොටස් නිදහසේ පැවරිය හැකි වීම. • රජයේ පිළිගැනීම ඉහළ වීම.	• ආරම්භ කිරීමට පිරිවැය අධික වීම හා සංකීර්ණ වීම. • අලාභ, පාඩු ව්‍යාපාරය තුලම රැඳීම. • කළමනාකරණය සංකීර්ණ හා දුෂ්කර වීම. • සුළු කොටස් හිමියන්ට පාලනයට හවුල් වීමට ඇති ඉඩකඩ අවම වීම.

PassWay.lk

1.4 මූල්‍ය වාර්තාකරණයේ අරමුණ සහ ක්‍රියාවලිය

මූල්‍ය වාර්තාකරණය: සමාගමක මූල්‍ය ක්‍රියාකාරකම් වාර්තා කිරීම, විශ්ලේෂණය කිරීම, සාරාංශගත කිරීම සහ ඉදිරිපත් කිරීමේ ක්‍රියාවලියයි. මෙම පියවර එකට එක්වී ක්‍රියාකාරීත්වය සහ මූල්‍ය තත්ත්වය පිළිබඳ නිවැරදි සහ විශ්වාසනීය චිත්‍රයක් සපයයි.

එක් එක් පියවරෙන් අදහස් කරන්නේ කුමක්ද:

- **වාර්තා කිරීම:** ව්‍යාපාරයේ සෑම මූල්‍ය ගනුදෙනුවක්ම (විකුණුම්, මිලදී ගැනීම්, හෝ වියදම් වැනි) පළමුව ගිණුම්කරණ පද්ධතියෙහි සටහන් කරනු ලැබේ. මෙය කිසිදු ක්‍රියාකාරකමක් මග නොහැරෙන බව සහතික කරයි.

- **විශ්ලේෂණය කිරීම:** වාර්තා කළ පසු, රටා හඳුනා ගැනීමට, ක්‍රියාකාරීත්වය මැනීමට, සහ ව්‍යාපාරයේ මූල්‍ය සෞඛ්‍යය අවබෝධ කර ගැනීමට දත්ත පරීක්ෂා කරනු ලැබේ. උදාහරණයක් ලෙස, විශ්ලේෂණය මගින් ලාභය ගණනය වන්නේ නැතහොත් පිරිවැය අධිකද යන්න හෙළි කළ හැකිය.

- **සාරාංශගත කිරීම:** ගනුදෙනු දහස් ගණනක් සිදුවන නිසා, ඒවා ආදායම් ප්‍රකාශනය, ශේෂ පත්‍රය, සහ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය වැනි වැදගත් වාර්තා බවට සංක්ෂිප්ත කරනු ලැබේ. මෙය දත්ත තේරුම් ගැනීමට පහසු කරයි.

- **ඉදිරිපත් කිරීම:** අවසාන වශයෙන්, මෙම වාර්තා ආයෝජකයින්, ණය දෙන්නන්, සහ රජයේ බලධාරීන් වැනි පාර්ශ්වකරුවන් සමඟ සන්නිවේදනය කර බෙදා ගනු ලැබේ. පැහැදිලි ඉදිරිපත් කිරීම මඟින් තොරතුරු භාවිතයට ගත හැකි සහ විශ්වාසනීය බව සහතික කරයි.

ආයතනයට ඇල්මක් දක්වන පාර්ශ්වයන් හා එසේ ඇල්මක් දැක්වීමට හේතු

ඇල්මක් දක්වන පාර්ශ්ව	ඇල්මැති පාර්ශ්වවලට අවශ්‍ය වන තොරතුරු
1. අයිතිකරු/ අයිතිකරුවන්	• ආයෝජනයට සරිලන / සතුටුදායක ප්‍රතිලාභයක් ලබා තිබේ ද?
2. කළමනාකරුවන්	• සැලසුම් නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක වන්නේ ද? • අනාගත වර්ධනය සඳහා ගත යුතු තීරණ/සැලසුම් මොනවා ද?
3. සේවකයෝ	• රැකියාවේ සුරක්ෂිත බවක් තිබේ ද? • වැටුප් වැඩි කිරීමට ව්‍යාපාරයට හැකියාවක් තිබේ ද?
4. රාජ්‍ය ආයතන නිදා: දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව	• නියමිත පරිදි බදු ගෙවන්නේ ද? • අවශ්‍ය වාර්තා අදාළ ආයතනවලට සපයන්නේ ද? • සාධාරණ මිලකට ගුණත්වයෙන් යුතු නිෂ්පාදිත ලබා දෙන්නේ ද?
5. ගනුදෙනුකරුවන්	• වගකීම් සහතික (ප්‍රතිඥාභාර) ඉටු කිරීමට ව්‍යාපාරයට හොඳ පැවැත්මක් තිබේ ද?
6. ණය හිමියෝ සහ ණය සපයන ආයතන	• සපයා ඇති ණය ආපසු ලබා ගත හැකි ද? • තවදුරටත් ණය සැපයීම සිදු කිරීම සුදුසු ද?

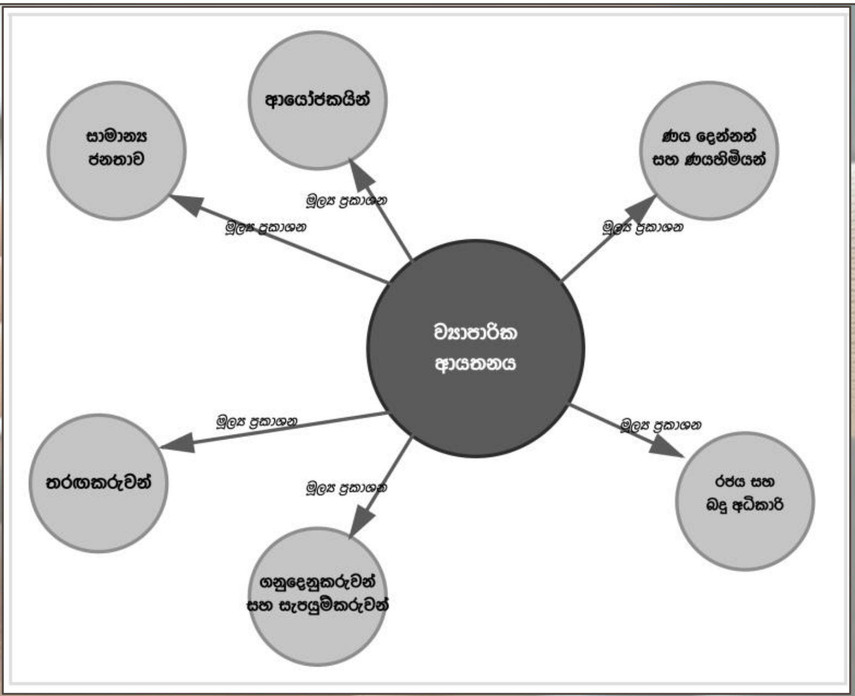

1.6 මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල මූලාංග

1.3 වගන්තියේ අප දුටු පරිදි, මූල්‍ය ප්‍රකාශන බොහෝ විවිධ පරිශීලකයින්ගේ අවශ්‍යතා සපුරාලිය යුතුය. මෙය පැහැදිලි සහ සංගත ආකාරයකින් සිදු කිරීම සඳහා, ගිණුම්කරණය **මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල මූලාංග** ලෙස හඳුන්වන මූලික ගොඩනැඟුම් කොටස් මාලාවක් භාවිතා කරයි.

මෙම මූලාංග පහ මූල්‍ය වාර්තාකරණයේ **නිල ගොඩනැඟුම් කොටස්** වේ. ඒවා ව්‍යාපාරය සතු දේ, ණය වී ඇති දේ, උපයන දේ, සහ වියදම් කරන දේ විස්තර කරයි:

1. **වත්කම්** – ව්‍යාපාරය සතු දේ.
2. **වගකීම්** – ව්‍යාපාරය ණය වී ඇති දේ.
3. **හිමිකම්** – ව්‍යාපාරයේ හිමිකරුවන්ගේ කොටස.
4. **ආදායම** – ව්‍යාපාරය උපයන දේ.
5. **වියදම්** – ව්‍යාපාරය පවත්වාගෙන යාමේ පිරිවැය.

PassWay.lk

1.7 මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සංරචක

ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිය LKAS 01 - මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම අනුව, සම්පූර්ණ මූල්‍ය ප්‍රකාශන මාලාවකට පහත සඳහන් දෑ ඇතුළත් වේ:

මූල්‍ය ප්‍රකාශන ස්වරූපය	ප්‍රාථමික අරමුණ	මූල්‍ය වාර්තාකරණයේ කාර්යභාරය
මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය	නියමිත දිනක වත්කම්, වගකීම්, සහ හිමිකම් පෙන්වයි. එය මූල්‍ය සෞඛ්‍යයේ ක්ෂණික ඡායාරූපයකි.	ස්ථාවරත්වය, ද්‍රවශීලතාව, සහ බැඳීම් සපුරාලීමේ හැකියාව තක්සේරු කිරීමට පාර්ශ්වකරුවන්ට උපකාරී වේ.
ආදායම් ප්‍රකාශනය (ලාභ හෝ අලාභ ප්‍රකාශනය)	කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ ආදායම් සහ වියදම් වාර්තා කරයි; එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ලාභයක් හෝ අලාභයක් ඇති වේ.	ව්‍යාපාරය ලාභදායීද යන්න පෙන්වයි, ක්‍රියාකාරීත්වය අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා සකස් කරයි.
අනෙකුත් විස්තීරණ ආදායම (OCI) (වෙනත් හෝ අතිරේක ආදායම් ප්‍රකාශනයක් ලෙසද වාර්තා කෙරේ)	ලාභ හෝ අලාභයට ඇතුළත් නොවන සහ අලාභ පෙන්වයි (උදා: නැවත තක්සේරු කිරීමේ ලාභ, විදේශ විනිමය වෙනස්කම්).	මෙම අයිතම ලාභ හෝ අලාභ මග හරියි, පරිපාලකයන්ට තවමත් වාර්තාගත වන බව සහතික කරයි.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන ආකෘතීන්

---------------------------------- සමාගම

---------------------- දිනෙන් අවසන් වසර සඳහා

ලාභ හෝ අලාභ සහ වෙනත් විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය

රු. 000

	සටහන්	රු.	රු.
විකුණුම්			xx
විකුණුම් පිරිවැය			(xx)
දළ ලාභය			xx
වෙනත් ආදායම්	01		xx
			xx
බෙදාහැරීමේ පිරිවැය		xxx	
පරිපාලන පිරිවැය		xxx	
වෙනත් පිරිවැය		xxx	
මූල්‍ය පිරිවැය		xxx	(xx)
බදු පෙර ශුද්ධ ලාභය	02		xx
වර්ෂයේ ආදායම් බදු	03		(xx)
කාලච්ඡේදය සඳහා ලාභය/අලාභය			xx
වෙනත් විස්තීර්ණ ආදායම්			
දේපළ පිරියත හා උපකරණ ප්‍රත්‍යාගණන අතිරික්ත වෙනස්වීම්			xx
මුළු විස්තීරණ ආදායම			xxx

PassWay.lk

මූල්‍ය ප්‍රකාශන ස්වරූපය	ප්‍රාථමික අරමුණ	මූල්‍ය වාර්තාකරණයේ කාර්යභාරය
හිමිකම් වෙනස්වීම් පිළිබඳ ප්‍රකාශනය	කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ හිමිකරුවන්ගේ කොටසේ (හිමිකම්) වෙනස්කම් විස්තර කරයි.	ලාභ, අලාභ, ලාභාංශ, සහ හිමිකරු ගනුදෙනු හිමිකම්වලට බලපාන ආකාරය පැහැදිලි කරයි.
මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය	මෙහෙයුම්, ආයෝජන, සහ මූල්‍යකරණ ක්‍රියාකාරකම්වලදී මුදල් උපදවන සහ භාවිතා වන ආකාරය පෙන්වයි.	ද්‍රවශීලතාව සහ ව්‍යාපාරයේ මුදල් උත්පාදනය සහ කළමනාකරණය කිරීමේ හැකියාව පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා දෙයි.
මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්	අනෙකුත් ප්‍රකාශනවල ඇති අයිතම පිළිබඳ වැඩි විස්තර සහ පැහැදිලි කිරීම් සපයයි.	විශ්වසනීයත්වය සහතික කරයි, ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති පැහැදිලි කරයි, සහ තීරණ ගැනීම සඳහා අමතර සන්දර්භයක් ලබා දෙයි.

-------------------------------- සමාගම

--------------------- දිනට

මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය

රු. 000

ජංගම නොවන වත්කම්	**සටහන්**	**වටිනාකම**	**වටිනාකම**
දේපළ පිරියත හා උපකරණ	04		xx
කල්බදු අයිතිය ඇති වත්කම්	05		xx
ආයෝජන (දිගුකාලීන)			xx
ජංගම වත්කම්			
තොගය		xx	
වෙළෙඳ ලැබිය යුතු දෑ	06	xx	
අනෙකුත් ජංගම වත්කම්		xx	
මුදල් හා මුදල් සමාන අයිතම	07	xx	xx
මුළු වත්කම්			xx
හිමිකම් හා වගකීම්			
ප්‍රකාශිත ප්‍රාග්ධනය			
සාමාන්‍ය කොටස් ප්‍රාග්ධනය			xx
සංචිත			
ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතය		xx	
පොදු සංචිත		xx	
රඳවා ගත් ඉපැයුම්		xx	xx
			xx
ජංගම නොවන වගකීම්			
බැංකු ණය		xx	
කල්බදු ණයහිමියෝ		xx	xx
ජංගම වගකීම්			
කල්බදු ණය හිමියෝ (ජංගම)		xx	
වෙළෙඳ ගෙවිය යුතු දෑ		xx	
දිගුකාලීන ණයවල ජංගම කොටස්		xx	
කෙටිකාලීන ප්‍රතිපාදන		xx	
අනෙකුත් ජංගම වගකීම්		xx	
කෙටිකාලීන ණය/අයිරා		xx	xx
මුළු ස්කන්ධය හා වගකීම්			xx

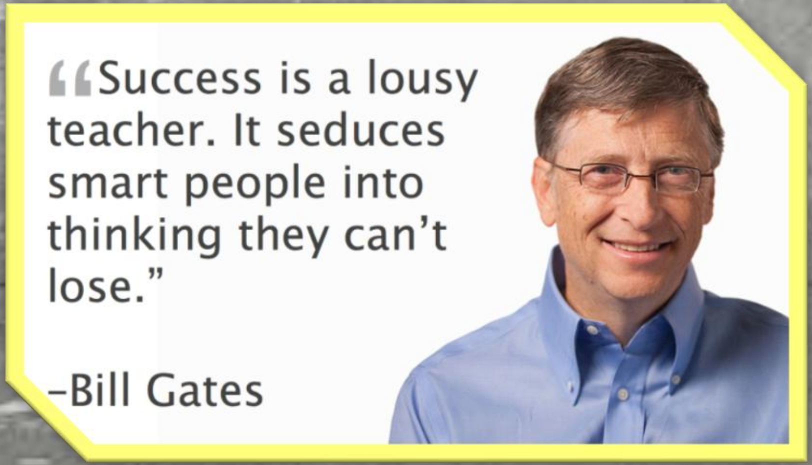

2. ගිණුම්කරණ නියාමන රාමුව සහ පාලනය

2.1 ශ්‍රී ලංකා නියාමන පද්ධතියේ ව්‍යුහය සහ අරමුණ

නීති රීතිවල අවශ්‍යතාවය මත ගොඩනැගෙමින්, ශ්‍රී ලංකාවට මූල්‍ය වාර්තා **ප්‍රයෝජනවත්, විශ්වාසනීය, සහ විශ්වාසදායක** බව සහතික කිරීම සඳහා නියාමන පද්ධතියක් ඇත. මෙය ප්‍රාග්ධන වෙළඳපොළ තුළ විශ්වාසය ගොඩනඟයි, ව්‍යාපාරවලට අරමුදල් රැස් කිරීමට සහ පාර්ශ්වකරුවන් ආරක්ෂා කිරීමට උපකාරී වේ.

පද්ධතිය ප්‍රධාන නීති දෙකක් මත රඳා පවතී

- **2007 අංක 07 දරන සමාගම් පනත** – වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කිරීම සහ ප්‍රකාශයට පත් කිරීම ඇතුළුව, සමාගම් සඳහා නෛතික රාජකාරි නියම කරයි.
- **1995 අංක 15 දරන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ සහ විගණන ප්‍රමිති පනත** – ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති සැකසීමට සහ අනුකූලතාව අධීක්ෂණය කිරීමට අධිකාරිය ලබා දෙයි.

PassWay.lk

- **ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනය** (CA Sri Lanka):
  නිල ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති නිකුත් කරයි:
  - SLFRS **(ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිති)** – ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිති (IFRS) මත පදනම් වේ.
  - LKAS **(ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති)** – පැරණි ප්‍රමිති මාලාවක්, ප්‍රතිස්ථාපනය කර නොමැති නම් තවමත් වලංගු වේ.
  - **කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා** SLFRS – කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා සරල කළ ප්‍රමිති.
- **ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ සහ විගණන ප්‍රමිති අධීක්ෂණ මණ්ඩලය** (SLAASMB):
  මහජන උනන්දුවක් දක්වන ආයතනවල විගණනය කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන සමාලෝචනය කිරීමෙන් සහ ප්‍රමිති අනුගමනය නොකරන විට ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමෙන් අනුකූලතාව බලාත්මක කරයි.

ගෝලීය ප්‍රමිති සම්පාදකයින් සමඟ සම්බන්ධතාවය

- **ජාත්‍යන්තර ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති මණ්ඩලය** (IASB):
  ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිති (IFRS) සකස් කරයි. ශ්‍රී ලංකාව ගෝලීය සංසන්දනාත්මක බව පවත්වා ගැනීම සඳහා තම SLFRS ප්‍රමිති IFRS සමඟ පෙළගස්වයි.
- **ජාත්‍යන්තර තිරසාර ප්‍රමිති මණ්ඩලය** (ISSB):
  තිරසාරභාවය සහ දේශගුණික සම්බන්ධ වාර්තාකරණය සඳහා ප්‍රමිති සංවර්ධනය කරයි (උදා., IFRS S1 සහ S2). ගෝලීය භාවිතයන් විකාශනය වන විට මේවා ශ්‍රී ලංකාවේ වාර්තාකරණ අවශ්‍යතාවලට වඩ වඩාත් බලපානු ඇත.

PassWay.lk

2.2 ගෝලීය ප්‍රමිති සංවර්ධනය සහ සම්මත කර ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය

ශ්‍රී ලංකාවේ ගිණුම්කරණය ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන්ට (IFRS) අනුකූල වේ.
මෙම ගෝලීය ප්‍රමිති සංවර්ධනයට ජාත්‍යන්තර ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති මණ්ඩලය (IASB) සහ ජාත්‍යන්තර තිරසරභාවය පිළිබඳ ප්‍රමිති මණ්ඩලය (ISSB) යන ආයතන දායක වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රමිති සම්මත කර ගැනීම

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රමිති වන්නේ ගෝලීය ප්‍රමිති අනුකරණය කිරීම හෝ අධ්‍යයනය කිරීම මගින් සකස් කරන ලද ඒවාය.
ප්‍රමිති සකස් කිරීමේ හා නිකුත් කිරීමේ ප්‍රධාන අධිකාරිය වන්නේ ශ්‍රී ලංකා ගණකාධිකාරී ආයතනය (CA Sri Lanka) යි.

ප්‍රමිති සම්පාදන කමිටු

CA Sri Lanka හි ප්‍රමිති සම්පාදනය සඳහා කමිටු දෙකක් ඇත:

1. **ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති කමිටුව (ASC):** ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිති (IFRS/LKAS) සහ ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිති (SLFRS/SLFRS for SMEs) සම්මත කර ගැනීම හා නිර්දේශ කිරීම.
2. **තිරසරභාවය අනාවරණ ප්‍රමිති කමිටුව (SDSC):** ISSB ප්‍රමිති අනුව ශ්‍රී ලංකා තිරසරභාවය අනාවරණ ප්‍රමිති (SLSDS) සංවර්ධනය කිරීම.

මෙමගින් දේශීය හා ගෝලීය අභියෝගවලට අනුකූල වීම සහතික කරයි.

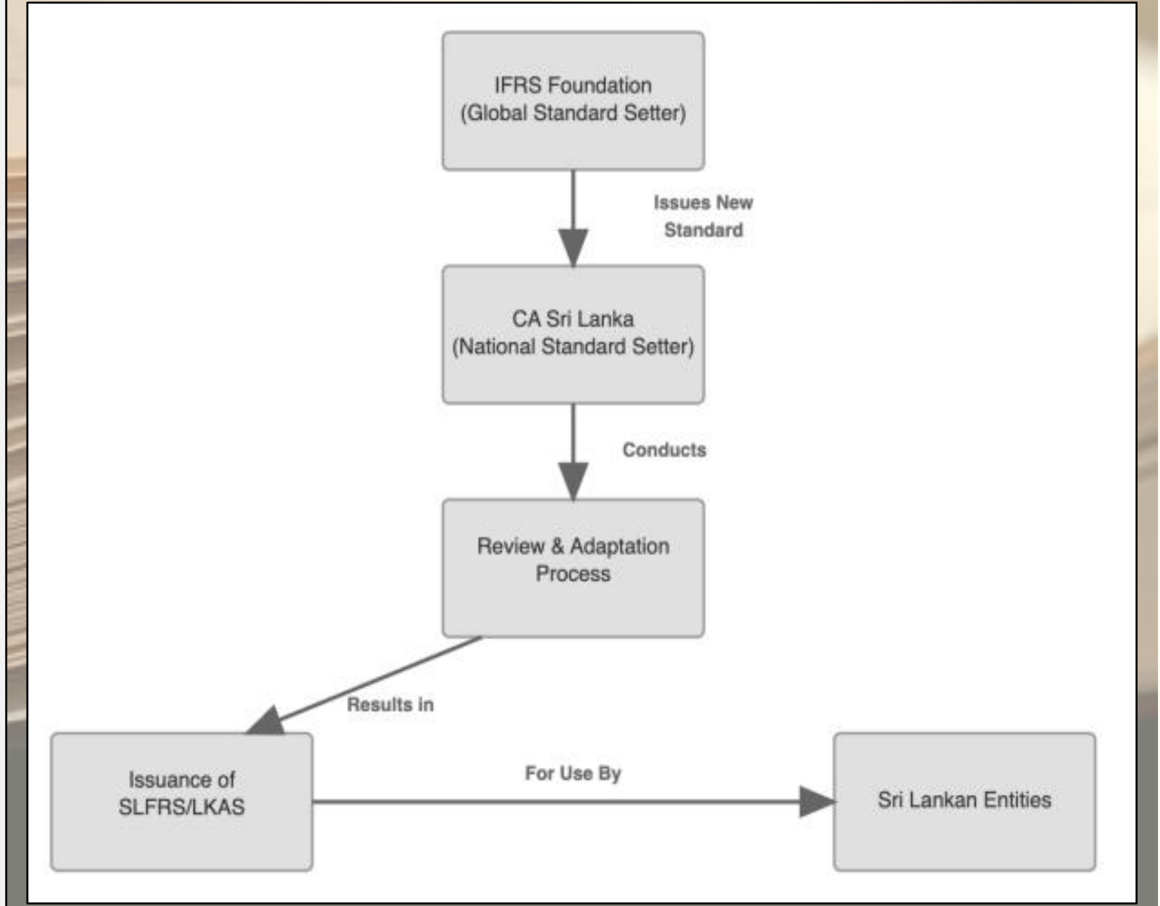

2.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කිරීමේදී පාලනය

2.2 වගන්තියෙන් මතක තබා ගන්න, අපි උසස් තත්ත්වයේ ගෝලීය ප්‍රමිති සම්මත කර ගන්නා බව. කෙසේ වෙතත්, නීති පමණක් ප්‍රමාණවත් නොවේ. ඒවා නිවැරදිව සහ සදාචාරාත්මකව යොදන බවට සහතික වීම සඳහා අපට ශක්තිමත් මානව අධීක්ෂණ පද්ධතියක් ද අවශ්‍ය වේ.

කළමනාකාරිත්වයේ සහ මණ්ඩලයේ විවිධ භූමිකාවන් අවබෝධ කර ගැනීම ඉතා වැදගත් වේ.

- **කළමනාකාරිත්වය** දිනපතා ව්‍යාපාරය පවත්වාගෙන යයි. ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කිරීම සඳහා ඔවුන් වගකිව යුතුය.
- **අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය** හිමිකරුවන් (කොටස් හිමියන්) වෙනුවෙන් කළමනාකාරිත්වය අධීක්ෂණය කරයි. මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලියේ අඛණ්ඩතාව සඳහා අවසාන වශයෙන් වගකිව යුත්තේ ඔවුන්ය.

පාලන (අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය/විගණන කමිටුව) සහ කළමනාකරණ භූමිකා සැසඳීම

භූමිකාව	වගකීම
පාලනය (අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය/විගණන කමිටුව)	**අධීක්ෂණය සහ ස්ථාවරත්වය:** සමස්ත වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය අධීක්ෂණය කිරීම සහ නිසි අභ්‍යන්තර පාලනයන් ක්‍රියාත්මක බවට සහතික වීම. බාහිර විගණකවරුන් පත් කිරීම සහ ඔවුන්ගේ ස්වාධීනත්වය සමාලෝචනය කිරීම. ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට පෙර මූල්‍ය ප්‍රකාශන **අනුමත කිරීම**.
කළමනාකරණය (විධායක කණ්ඩායම/CFO)	**සකස් කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම:** SLFRS වලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන සැබෑ ලෙස **සකස් කිරීමේ** වගකීම. අභ්‍යන්තර පාලනයන් ක්‍රියාත්මක කර **පවත්වාගෙන යාම**. විගණන ක්‍රියාවලි සම්බන්ධීකරණය කිරීම සහ නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීම.

PassWay.lk

2. අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ ප්‍රධාන නීතිමය වගකීම්

- **SLFRS අනුකූලතාව:** මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට (SLFRS) අනුකූලව සකස් කර ඇති බවට සහතික වීම.
- **අභ්‍යන්තර පාලන:** වත්කම් ආරක්ෂා කිරීමට සහ නිරවද්‍ය වාර්තාකරණය සහතික කිරීමට ඵලදායී අභ්‍යන්තර පාලන පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම.
- **අඛණ්ඩ පැවැත්ම:** සමාගම අඛණ්ඩ පැවැත්මක් ඇති ආයතනයක්දැයි තක්සේරු කළ යුතු අතර, අවිනිශ්චිතතා අනාවරණය කළ යුතුය.
- **ණය ශක්‍යතාව:** ලාභාංශ බෙදාහැරීමේදී සමාගම ණය ශක්‍යතා පරීක්ෂණය සපුරාලන බවට සහතික වී, ඊට අත්සන් තැබිය යුතුය.
- **කාලෝචිත අනාවරණය:** කොටස් හිමියන්ට සහ නියාමකයින්ට තොරතුරු කාලෝචිතව සහ නිරවද්‍ය ලෙස අනාවරණය කරන බවට සහතික වීම.

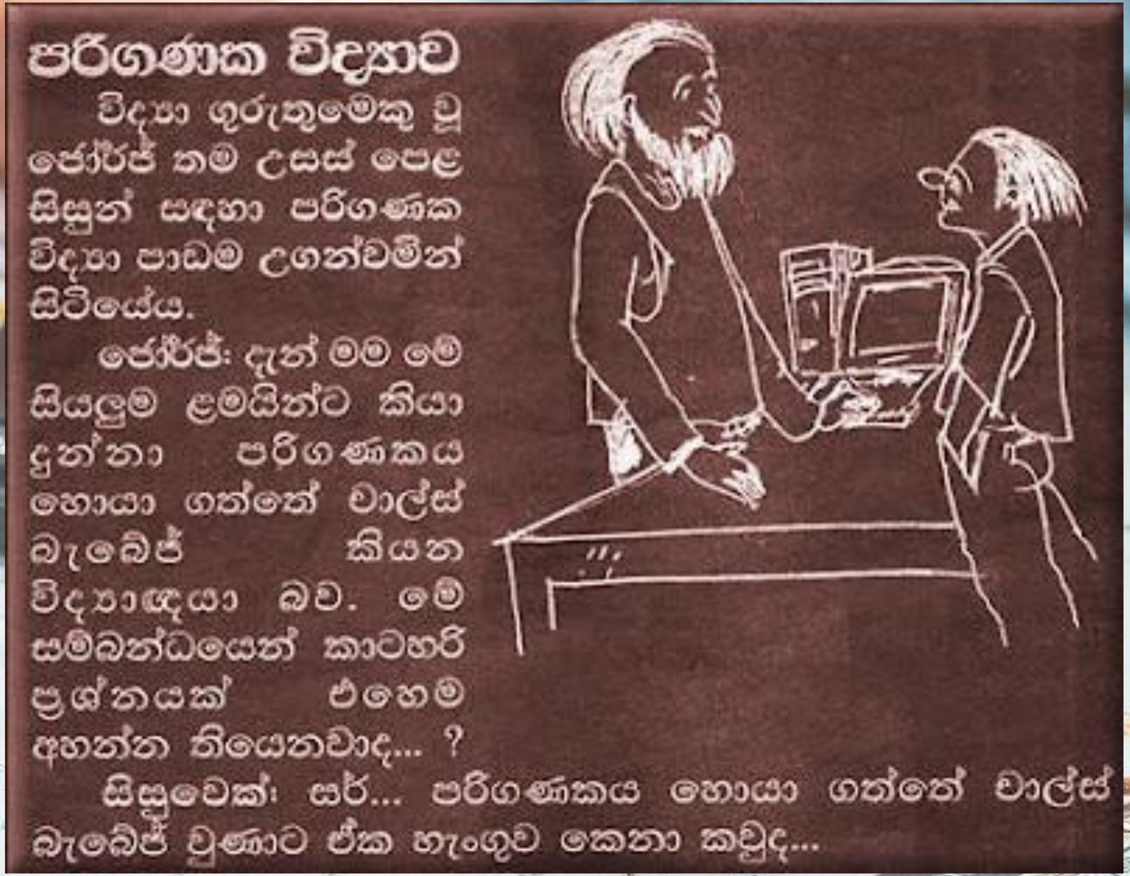

PassWay.lk

THANK YOU

PassWay.lk